

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 297. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 22-го грудня 1939. No. 297. Jersey City, N. J., Friday, December 22, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Соузі: ВЕрген 4-1018. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

САМОГУБСТВО КАПІТАНА КОРАБЛЯ „ГРАФ СПЕ“

Б'УЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Капітан недавно затопленого німецького бойового корабля „Граф Спе“, Ганс Лянсдорф, поповнив у готелі, де був інтернований разом з своїми моряками, самогубство, вистрілюючи собі з револьвера в голову. Перед тим він написав кілька листів, між ними один до жінки, один до родичів і один до німецької амбасади. Амбасада подала до відома частину змісту листа, кажучи, що капітан Лянсдорф, відколи його корабель пішов на дно, не хотів жити і ждав на відповідний момент, щоб піти слідом свого улюбленого корабля. Коли аргентинські власті інтернували його, він уявляв, що його обов'язки супроти батьківщини покінчені і він може відібрати собі життя. Догадуються, що він різко різнився з поглядами Гітлера, який велів йому затопити корабель, не пробувши пробитись через Белькаду. Також догадуються, що Гітлер заборонив йому гинути разом з кораблем, а велів йому зайнятися своїми моряками. З моментом, як він став інтернований чужою владою, він уважав себе вільним від того приказу.

Перед поповненням самогубства, про котре, хоч може дехто догадувався, але ніхто не знав нічого певного, капітан просив аргентинські власті, щоб дозволили йому мати „ширу розмову“ з його моряками. Власті дозволили. На подвір'ю готелю, де вони були інтерновані, зійшлися всі моряки і він мав до них чути промову. Опісля деякого роздавання своїх фотографій та інших речей, на пам'ятку. Вночі поповнив самогубство. Мертвого знайшли щойно рано.

ЗАЛОГА „КОЛЮМБУСА“ ПРИБУЛА ДО НЬО ЙОРКУ.

НЬО ЙОРК. — Американський кружляк „Тоскалуза“ привіз на собі 577 моряків із затопленого німецького пасажирського корабля „Колумбус“. Капітан корабля, Дене, обширно розповідав про те, як воно сталося. Отож, на основі інструкцій, він довгий час вишколював свою залозу, як скоро знищити та спалити свій корабель, колиб на них напав ворожий військовий корабель. Діставши приказ пускатись додому, „Колумбус“ був кожної хвилини приготований на нещастя. По кількох днях їзди він дійсно на овиді побачив англійський кружляк. Відразу капітан дав приказ усім залозі стати на місцях. Одні почали всідати на рятункові лодки та опускались на море, інші стали готові на місцях до під'їзду корабля. За десять минут усе було готове: моряки були на воді, на рятукових лодках, а корабель оповитий полумінням. Останнім, по звичаю моряків, опустив корабель сам капітан.

Американські власті прийняли німецьких моряків як „гостей“, уважуючи їх „морськими розбійниками“. Біля капітана настановлено двох сторожів, які сплять разом з ним, щоб часом він не хотів, на взір капітана Лянсдорфа, поповнити самогубство.

ПЕРЕСТОРОГА ВОЮЮЧИМ КРАЯМ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд рішив дати пересторогу воюючим країнам, у першу чергу Німеччині та Японії, що вони поклали всамериканську „панамську декларацію“ й звели боротьбу на невтральній смузі. Пересторога піде збірним шляхом, через президента Панами.

ВІЧЕ В СПРАВІ ПОМОЧИ ФІНЛЯНДІ.

НЬО ЙОРК. — В Медісон Сквер Гардені зібралось коло 15,000 людей на вічу в цілі несення допомоги Фінляндії. Серед бесідників промовляли: Герберт Гувер, посадики Ля Гвардія і сенатор Вагнер. Вступ був платний від 50 центів вгору. Льожі коштували по \$100. Чистого доходу те віче принесло \$50,000.

МАГОНІ БУДЕ ВЕСТИ СЛІДСТВО.

НЬО ЙОРК. — Посадики Ля Гвардія назначив на слідчого суддю в справі налужити серед поліції свого бувшого конкурента у виборах на посадики, Джеремія Магонія. Магоні є бувшим суддею стейтової найвищої суду і є добрим правником. Назначуючи його, Ля Гвардія сказав, що хоче дістати зовсім справедливий, хочби гострий, осуд проступків поліційних старшин.

„МОРАЛЬНЕ ЕМБАРГО“ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол вислав листа до всіх великих нафтових компаній та робітників дестиларних машин, з проханням, щоб вони добровільно зобов'язались не вислати тим народам, що нападають без причини на інші народи, машин, ні формул, як видобувати з роли першої класи газоліну. Це „моральне ембарго“ в першу чергу діткне Совети.

УЗБРОЮЮТЬ СХІДНЮ СМУГУ.

ВАШИНГТОН. — Полковник Ченей, що тепер дістав рангу генерала, одержав припоручення американських військових властей скоординувати всі військові оборонні приготування на східній бережжі Америки.

ЦІЛА РОДИНА ОСУДЖЕНА ЗА АЛКОГОЛЬНИЙ ПРОСТУПОК.

У суді в Істоні, Па., засуджено за продаж алкогольних трюнків малоліткам Генрі Гарднера, його жінку та їх двоє дітей, Стенлі й Клода. Кожне з родичів дістало грошову кару в сумі 100 доларів, а діти мають заплатити коштів процесу, або піти до в'язниці на місяць.

НЕ ЛИШЕ СІРАВА ТІЛА

У Ньо Йорку зібрався конгрес психіатрів, на котрий прибуло 350 лікарів, що лікують душевні недуги. Перший реферат, що був читаний на конгресі, був про „гіпоталамус“, себто про механізм тіла, що вдержує температуру тіла на певній рівній висоті.

НОВИЙ НИЩИЛЬНИК У КАНАДІЙСЬКОМУ ВОЄННОМУ ФЛОТІ.

Канадійська воєнна флотія додала до своєї морської потуги новий корабель, який куплено в Англії ще на початку цього року. Це буде чодова бойова одиниця канадійської флотії, який називатиметься „Темпестад“. Тепер Канада матиме 7 нищильників і 4 міноловці.

ВІДКРИВАЮТЬ СТАЦІЮ ЗДОРОВ'ЛЯ НЕМОВЛЯТ.

У ньюйоркській дільниці Бронкс, при Фултон Евею, відкрито вже дев'ять в місті стацію для лікування немовлят. Стації удержують спільними силами міський уряд і „адміністрація праці“.

ЗАПРИГАС СОНЦЕ ДО ВАРЕННЯ, ПЕЧЕННЯ І ОГРІВАННЯ ВОДИ.

Д-р С. Г. Аббот з Наседені, Кал., що яких 20 років тому спорудив був таку кухонну піч, що може варити й пекти страви згущеним соняшним світлом, виробив тепер таку машину, що огріває й дестилує воду.

На днях цей винахідник заявив, що його кухні й огрівачі вже так удішені, що їх можна практично приміняти для загальних потреб щоденного вжитку. (Тільки не знати, яку раду він має на хмарні дні).

ЯК ПРИЙШЛО, ТАК ПІШЛО

Широко відомий поліції-обманець, звідний як „Шовкова дитина“, признався федеральному суду в Філадельфії, що 74,000 доларів, які він роздобув обманством від одних людей у Ньо Джерзі, він скоро пропустив грою в карти.

17-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА.

Джордж Гостед, 17-літній хлопчина, признався перед прокуратором в О'Клер, Вісконсин, що він убив 8 грудня оператора газолінової стації, Маршела Брендена. Гостед і якась дівчина, котрої ймена він ще не виявив, скоувалася за авто Брендена, щоб його ограбити. У бічці з оператором стації Гостед, за його словами, пострілів Брендена зовсім випадково, а потім у паніці стріляв йому в голову.

ПАПІРОСКА І НАБОТ ЗНИЩИЛИ АВТО.

Фред Кейфер з Блекфут, Айдаго, вернувшись з полювання на качки, забув у своїм авті незагашену папіроку й пачку патронів до рушниці. Коли відкрив на другий день гараж, побачив, що авто було так знищене вибухом патронів, що вже й не було що направляти.

ОМНІБУС НАТХАВ НА ЦЕРКВУ.

Зріджаючи з горба на Лексингтон Евею коло 103 вулиці в Ньо Йорку, омнібус похвизнувся на мокрій дорозі й наїхав на грецьку православну церкву св. Деметріоса. 15 пасажирів було ранених, з них 6 треба було відвезти до шпиталю. З церковної будови вирвано з рога великий кусок мурі.

НІМЦІ ГРОЗЯТЬ АНГЛІЙЦЯМ.

БЕРЛІН. — Німецькі офіційні звідомлення кажуть, що німецьким військам іще не вдалося знайти на фронті англійських військ. Додають, що, як німці знайдуть англійців, вони покажуть їм „щось спеціальне“.

НОВІ ЛІТАКИ І БОМБИ.

ЛОНДОН. — Німці збільшили повітряну активність. І нанесли трохи нової шкоди британцям. Кажуть, що вони тепер уживають нового типу літаків, що має більшу швидкість. Дехто припускає, що вони тепер скидають „повітряні торпеди“.

РУМУНІЯ ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ ДОСТАВЛЯТИ НАФТУ НІМЕЧИНІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Німеччина й Румунія підписали торговельну угоду, на основі котрої Румунія зобов'язалася давати Німеччині 7 процентів більше нафти, як давала досі, і приймати німецькі гроші по кращому курсі.

ІТАЛІЯ НАТИСКАЄ НА ЮГОСЛАВІЮ.

БІЛГОРОД. — Італійський уряд почав протестувати перед югославським урядом проти збільшення комуністичної акції в Югославії.

ЗАТОПЛЕНО ДВА КОРАБЛІ.

ЛОНДОН. — На північній схід від Англії затонули шведський парохід „Марс“, що мав 1,886 тон містоті; він ударився об міну. Німецькі літаки затопили 203-тоновий прибережний англійський корабель „Трипінті“.

НОВОВІ ВІСТІ.

Санфрансиський суддя Дж. Гвайт вислав з приводу Різдва три пакунки: один своїй сестрі, один своїй сестринці і один її чоловікові.

За кілька годин по вислці дарунків він дістав три телеграми: одна повідомляла, що сестра згинула в автобійній випадку, друга, що сестринка померла з ран, третя повідомляла про смерть її чоловіка.

МІЛО НЕ ПЕРЕНОСИТЬ НЕДУГ.

Досліди показують, що побоювання, немовби то різні недуги могли теж переноситись через мило, при нагоді миття рук, є неоправдані.

ВЕЛИКИЙ БОЙ В КАРЕЛІ.

ГЕЛЬСІНКІ (Фінляндія). — Завзята боротьба ведеться в Карелі, куди російська команда кинула сотки повзів і двісті літаків. Цілий просто фронт, 65 миль довгий, у бою. Фінська авіація й артилерія відбиває всі атаки російських військ.

Фінам помагає глибокий сніг та мороз. Фіни здержали теж російський наступ на півночі. В східній частині Фінляндії фінські війська посунулися вперед.

ВЕЛИКИЙ ПОВІТРЯНИЙ БІЙ НАД ЛІНІЄЮ МАНЕРГАЙМА.

ЛІНІЯ МАНЕРГАЙМА. — Над лінією Манергайма відбувся завзятий бій літаків російських і фінляндських. Одинадцять російських бомбовиків узняли участь у цьому бою. Шість фінських літаків заставили росіян до відвороту.

Коли вони вернулися вдару, фінська артилерія відбила напад.

АЛІАНТИ ПРИЗНАЮТЬ ВАГУ ФІНСЬКОЇ ВІЙНИ.

ПАРИЖ. — Великі французькі газети присвячують багато місця справі допомоги аліантів для Фінляндії. Всі признають велику вагу менших держав для світової війни. Радять французькому уряду зірвати з совєтським урядом і дати Фінляндії якнайширшу допомогу.

РОСІЯ НЕ ВОЮЄ: ВОНА СВЯТКУЄ УРОДИНИ ДИКТАТОРА.

МОСКВА. — У всіх газетах і на всіх радіях першою й найважливішою справою Росії є видно 60-літні уродини диктатора Сталіна. Війна зовсім зійшла на задній план. „Правда“ присвятила Сталінові шість сторінок.

Не зважаючи на гучні статті газет, серед населення чути невдоволення з фінської кампанії.

НІМЕЦЬКА ЕКОНОМІЧНА МІСІЯ В МОСКВІ.

МОСКВА. — До Росії прибула німецька місія. Називається вона офіційно економічною місією. На її чолі стоять д-р Карль Ріттер і Курт Шнур. Мають вони обговорити подробиці торговельної угоди між Німеччиною й Росією.

Видно, Німеччина хоче добитися від Росії достави певних товарів.

ФРАНЦІЯ І НІМЕЧЧИНА ШЕ З СОБОЮ ТОРГУЮТЬ.

КОПЕНГАГЕН (Данія). — Данський економічний публіцист Пол Фідмук каже, що Франція й Німеччина згодні далі обмінюватися з собою залізом і вуглем. Торговля відбувається через невтральну Бельгію.

БЕРЛІН ІГНОРУЄ ВТРАТУ „КОЛЮМБУСА“.

БЕРЛІН. — Німецький уряд, німецька преса й німецьке радіо замовчали перед німецьким народом затоплення німецького пасажирського корабля „Колумбус“ самою командою корабля.

РОЗКРИВАЮТЬ НІМЕЦЬКУ ІНТРИГУ В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ.

ЛОНДОН. — Ян Христіан Смотс, прем'єр південно-африканського уряду, подав до публічного відома, що німецький уряд приготувався був захопити минулої весни англійську колонію в південній Африці. Якби йому було це вдалося, то війна була би певно почалася згодом. Запобіг німецьким плянам уряд Смотса.

НІМЦІ ВТРАТИЛИ 42—47 ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ, КАЖЕ ФРАНЦІЯ.

ПАРИЖ. — За обчисленнями французької головної команди, німецька флотія втратила до цього часу 42 до 47 підводних човнів. Через це, мовляв, аліанти мають над німцями перевагу навіть у цій ділянці.

ЗАГАДКОВА ВІЗИТА НАЦІСТИЧНОГО ЛІДЕРА В РИМІ.

РИМ. — Європейська преса спекулює над значінням приїзду Гайнріха Гімлера, начальника всієї німецької поліції, до Риму.

Дехто догадується, що візита нацистичного провідника стоїть у зв'язку з „репатріацією“ тирольських німців до Німеччини.

АЛІАНТИ ПРИЗНАЮТЬ ЧЕСЬКИЙ КОМІТЕТ.

ЛОНДОН. — Найвища аліантська воєнна рада признала чехословацький національний комітет за офіційного представника боротьби за реставрацію незалежності давньої чехословацької республіки.

ЛІГА НАЦІЙ ЗМЕНШУЄ ШТАБ.

ЖЕНЕВА. — Внаслідок прогнання совєтської Росії з Ліги Націй Ліга Націй зменшила свої канцелярії й відправила з роботи 220 канцелярських урядовців.

СМЕРТЬ З ПОВІТРЯ.

Як російські летуни скидають бомби з повітря на місто Гельсінкі в Фінляндії, люди ховаються по під стіни домі.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НІЧОГО НЕ ЗАБУЛИ, НІЧОГО НЕ НАВЧИЛИСЬ

Коли так звана велика французька революція при кінці 18. століття звалила престол французької королівської династії Бурбонів, члени цієї родини старалися преріжними інтригами відзискати трон і панування. Завдяки головно такій зовнішній допомозі це Бурбонам удалося, але вони скоро знов престол утратили. Здобули його ще раз, і ще раз утратили, а тратили за кожним разом тому, бо, здобувши владу, за кожним разом пробували мститися на тих, що були проти них, і за кожним разом повторювали ті самі помилки, через котрі тратили владу передтим. Через це й створили французи про династію Бурбонів поговорку: вони нічого не забули і нічого не навчилися.

Щось зовсім таке можна сказати й про поляків. Мали вони колись могутню державу й стратили в трьох розборах під кінець 18. століття. Причинами упадку історичної Польщі, як це ствердили чільні польські історики, були головні ріжні суспільні, релігійні й національні утиски. По упадку Польщі поляки постійно пробували добитися реставрації польської держави й по кількох невдалих спробах це їм нарешті вдалося коло 1920. року. Здавалось би, що, здобувши державу з таким великим трудом, поляки не будуть повторяти помилок, які поповняли їх предки в шляхетській польській державі. Однак цього не було: поляки стали повторяти ті самі помилки, які сповняли колись їх предки. При тому вони мстилися на непольських народах за їх бажання бути своїми панами в своїх державах. Словом, як Бурбони, поляки нічого не забули й нічого не навчилися.

Втратили недавно тому поляки й цю нову Польщу. І знову, за старою традицією, взялися відбудувати польську державу. Здавалось, що аж тепер помилки їх остаточно заставляють поступати інакше, як поступали давніше. Здавалось, що аж тепер вони прийшли до розуму й не повторять старих помилок. Та марна це видно надія. Новий польський уряд іде далі старими польськими дорогами. Заявляє, щоправда, публічно, що не буде повторяти помилок уряду Пилсудського, але зараз за тим говорить про потребу відбудови Польщі не в етнографічних межах, а більшої Польщі, отже Польщі з непольськими народами. Говориться не про етнографічні межі майбутньої Польщі, але про стратегічні межі. Що більше, навіть хитрим способом воскрешається ягйлонська ідея польської держави від моря до моря. Щоправда, говориться при тому про союз слов'янських народів від Балтики по Чорне море, але нічого не говориться, чи Литва, Білорусь і Україна захочуть по добрій волі належати до такого союзу. Значить, як не захочуть добровільно, заставлять силою. Говориться про участь представників „української меншини“ в польським парламентах на вигнанні, але не говориться, хто цих представників вибрав, отже лишається висновок, що встановив їх такими представниками польський уряд у Франції.

Можна згори сказати, що ніякий думачий українці не на таку політичну шутку не зловиться. Такий українці знає, що Польща, яка ходить далі старими дорогами для своєї реставрації, мусить закінчитися саме так, як закінчилися попередні Польщі.

ЗАВДАННЯ „ОБЕДНАННЯ“ СУПРОТИ АМЕРИКИ Й УКРАЇНИ

(Реферат Е. Ляховича на Восьмій Конгресі „Обеднання“ 2. грудня 1939 р. в Нью-Йорку).

Неодному з нас могло зродитися питання: Чи треба нам нині в Америці того „Обеднання“, яке ми сьогодні презентуємо? Чи може воно вже відігало свою роль й на його місце треба створити якесь інше тіло?

„Обеднання“ має вже за собою довгу традицію, велику виконану роботу, добре ім'я, що надає їй немалої поваги в Америці й Європі. За час свого 17-літнього існування „Обеднання“ перейшло твердий шлях ідеологічної кристалізації. І хоча деякі організації від нього відпочили, то інші, що залишилися, тим більше зміцнилися в одній ідеологічній цілі.

Нагадаймо собі в коротких словах, як воно колись творилося: Повстає воно з тої думки і з того бажання, щоб наша еміграція була об'єднана, щоб належала до нього, коли не всі, то переважна більшість наших організацій, щоб усі ми мали тут в Америці один авторитет, одні провідні тіла, за якого зв'язками можна би було з спокоєм йти. Зпочатку до того „Обеднання“ навіть приступила була переважна більшість наших головних організацій і здавалось, ціль була вповні досягнута. Але, на жаль, описав, внаслідок ріжниць у поглядах на ріжні справи, деякі відпочили. Отож ріжниця в поглядах були тою причиною, що викликала частинне роз'єднання. Таке трапляється серед інших народів, траплялося і серед нас. Це нормальне явище. Але тому, що воно нормальне, не можна його легковажити, а все треба його брати під увагу: коли серед даних організацій нема єдності в поглядах бодей на важні справи, краще з ними не „єднатися“, бо внаслідок цього „єднання“ прийде по короткій часі роз'єднання; а водночас наступить заколот і певна деморалізація серед загалу.

Але ідеологічні ріжниця не є вічні. Вони можуть нині існувати, а завтра зникнути. На основі певних даних можна припускати, що ті ріжниця, що існували колись серед деяких наших організацій, котрі належали до „Обеднання“, й були причиною їх відступлення, нині не існують.

туючи свою голову, не забуває, однак про свою друкарню, славу спадщину, й гордість родини Естевей. Він її перевозить до Женеви, де, як передбачає, голосить нею свободу слова й ідеї.

Два наступні сторіччя цензура працює. Серед гарячої боротьби церкви й держави цензори являються всевладніми законами. Аж до Французької Революції всякий друк, якого він характеру не є, мусить мати особливу згоду й привілей. Переводиться в життя закон особистої відповідальності автора замішувати новим текстом цензуровані місця. Для легшого способу праці поручається самим таки авторам стежити за „небезпечними копіями“ своїх таки співтоваришів. Це й такий привід — і не рідко — до особистих порухів і вичікувань „нагод“. Однак це не перешкоджає великому кружання тайних „картонів“ і підпольної літератури, які прибувають революційну заграду.

Французька революція зносить цензуру. Дев'ята точка „Декларації прав людини“ встановлює: „Вільна вигода думки і ідей є одним із найцінніших прав людини, відте-

пер, має повну свободу слова, письма й друку, з цим застереженням, однак, що не надумаватиме цю свободу, яку, у всіх випадках, визначає закон“. Правду кажучи, хоч цензура не існує тоді на папері, існує в гільотині: великий її цензор — це червоний Самсон.

Відновлена за Консуляту цензура починає панувати сильно за імперії. Сам Наполеон не погорджує ножицями. Він обколює ними не лише чисті літературні твори й театральні режі, але й часописні статті й комунікати дуже часто навіть із великим гумором. Підчас затяжливий й не завжди успішний війни в Еспанії один із редакторів написав був у статті (що й зрештою було правдою): „Не дивлячись на подавляючу перевагу ворожих сил, імператор осягнув над ворогом блискучу перемогу“. Розлючений цим, на маргінесі статті Наполеон зазначає: „Дурно! я не потрогую славю, але добрих воєнів!“. Перемінити: „Завдяки великій перевазі свого війська імператор знищив зовсім еспанську армію“.

По бою під Ватерлоо, де гине Імперія, Сент-Гуанська карта проголошує знову свободу преси. Однак Шарль Х. відновляє цензуру, яку введо-

зні знову знес Карла 1830. року. Але Люї Пилип встановлює цю свободу преси, накладає водночас законом часописні кавці й установає відповідальність їхніх жеранів. Іхні провини перед законом судить уже суд, а не цензори. Хто не повинен за законом, йде під ключ. І немало було таких випадків в останньому столітті, коли цей закон став не порожньою буквою (Лямене, Беранже й ін.).

З приходом Третьої Республіки цензура знесена, себто закон преси Люї Пилипа діє далі, але в якнайбільшоме ліберальному розумінні. Повна свобода друку й ідей, але не в розріз із національними інтересами. За переступлення закону відповідальність часопису й жерана.

За світової війни, і під цю хвилю, встановлений спеціальний Комісаріят Цензури, який водночас є тілом народної оборони. Далека від первісних мотивів, які її зродили, сьогоднішня цензура є виключно на услугах нації й виграння війни. Обколюючи статті й по-лишаючи в часописах білі місця, вона не керується ні первісними релігійними пасі-

повному розгарі й серед родовито американської суспільності. Родовиті американці на своїх конвенціях також дискутують над тими справами й ухвалюють відповідні резолюції. Завдання „Обеднання“ є подбати, щоб наша суспільність станула по стороні ідеалістичних струй.

4. Зокрема „Обеднання“ мусить присвятити увагу нашим молодшим, родженим тут поколінням, щоб і їх не випустити з духової опіки та не штовхнути в обійми комунізму, матеріалізму, безбожництва. Представляючи наші молоді терпіння старого краю, змальовуючи перед нею героїські постаті, що віддають життя за свій нарід, закликаючи також тутешню молодь до посвят якоїсь ідеї — ми виховуємо її тим і на добрих американських громадян. Бо ми вчимо її підходити до суспільних справ, до своєї батьківщини, не з матеріалістичного, користюлюбного боку, не як до застеленого багатими стравами столу, лише як до чогось високого, майже святого, від якого треба приймати добро, вигоди, а також задля нього поносити жертви й терпіння.

Зацікавлення суспільно-державними справами та товаришизму — це прикмети душі, які по традиції переходять з одного покоління на друге. Америка нині наймогутніша держава на світі тому, що її перші колоністи приносили сюди великі ідеї, певні прикмети сильного характеру, певні вірування й свята, майже фанатичну любовність супроти певних засад. Опісля ті прикмети „американизувались“. Однак в основі вони залишилися до нині ті самі, і на них стоїть нині величаво будівля американської нації. Якби замість пуританів і інших духово скривджених і терплячих людей до Америки були приїздили виключно люди, жадні вигод і без ідей та без засад, лиш такі, яким у голові збагачення й більш нічого, то фундаменти Америки не були б сильні. Вони були б дряклі й на них ніколи не була би повстала така могутня нація.

Завданням нашого „Обеднання“ є подбати, щоб і наша, роджена тут молодь, мала в собі зародки ідеалізму, цінкавилася високими справами, а не марнувала часу по „салонах“ та „пултрмах“. Що ту ідейність ми пробуємо вихо-

увати на сучасних героїських прикладах з нашої власної визвольної боротьби — це, хоч для нас самих важне, для Америки є річ другорядна. Бо яка ріжниця, чи хтось пізнає героїзм з французьких, англійських чи українських повістей, чи з американських? Хіба, шануючи героїзм французів, американець утратить пошану до своїх героїв?

Виказуючи наші молоді, як і близькі по крові борються за свій рідний край, хіба тим не вчимо її, як треба їй ставитися до власного рідного краю?

Ми морально зобов'язані передати Америці корисних, характерних, патріотичних громадян, що є з українського роду. Ми виконаємо це, коли не затратимо впливів над нашою молоддю. А ці впливи може й повинна мати така ідеалістична установа, якою є „Обеднання“.

5. Та найважливішою роботою під сучасну пору, в обличчі війни в Європі, буде політична, чи навіть дипломатична, поміч „Обеднання“ визвольним змаганням України. Знаємо добре, що в минулій світовій війні та діянка була в нас дуже занедбана. Знаємо також, що коли на побоевищах утихли гармати, то розпочалася водночас в Європі війна дипломатів, у якій переконливі політичні аргументи мали не меншу вартість, як гарматні кулі на фронті.

УКРАЇНЕЦЬ ЧЕМПІОНОМ ПЛЕКАННЯ ВІВСА

У Канаді є такий звичай, що фермерська молодь, за захопотою і поміччю ріжничого департаменту альбертського університету, закладає всілякого роду клуби, як клуби плекання худоби, безрого, або клуби плекання пшениці, ячменю, вівса, тощо. Такі клуби мають свої ріжні вистави, на які члени клубів приводять свої експонати курей, худоби, безрого або теж привозять зразки пшениці, ячменю, вівса, тощо. На такі вистави приїжджають дистриктові агрономи, а також представники ріжничого департаменту. Вони оглядають експонати і признають нагороду їхнім власникам. В Альберті таким урядовим агрономом є українець п. Н. Підручний у Вільингдоні, недалеко Ендрю. Якщо судді на тих виставах переконаються, що експонат якогось збіжжя є справді незвичайно добрий, тоді радять йому вислати його

Тепершня війна тільки що почалася. Ми не викликаємо її і не перебираємо за неї моральної відповідальності. Але раз вона вибухла, ми не можемо в її обличчі бути нечисті, а мусимо використати її для добра українського народу, щоб він уже раз зазнав справдливості на світі й відзискав свою державу. Під кінець минулої війни, мов гриби по дощі, виринули нові держави, які вміли свої домагання піддержати фізичною і моральною силою. Дуже правдоподібно, що тепер буде те саме. Тому треба, щоб наші провідні кола вже тепер приготували ґрунт до того, щоб цей наступний раз і ми вийшли переможцями.

Яку політику повинно вести „Обеднання“, це було сказано в попереднім рефераті Я тільки зазначу, що одним з головних завдань „Обеднання“ у тій справі є подбати про розумну пропаганду за границею; старатися довести до одностайності в репрезентації нашої справи перед чужими. До того треба не лише відповідних провідників, але й пильної уваги щодо суспільності, яка моральним нагніском знеохочувала певних людей від вийомів. Зорганізовані і сконсолідовані, зможемо певно виконати наші завдання супроти старого краю та відійти в історію в тому переконанні, що виконали те, що було в наших силах.

го на інтернаціональній виставі збіжжя й сіна в Шікаго, Іл.

Цього року зразок виплеканого своїм старанням вівса, відміни Вікторі, вислав на міжконтинентальну виставу член збіжжя клубу в українським містечку Ендрю, що лежить яких 60 миль на схід від Едмонтону, Василь Складан.

У неділю, 3. грудня, одержав Складан телеграфічне повідомлення з Шікаго що його зразок вівса Вікторі признано найліпшим і йому признають чемпіонат вівса на Канаду, а також короновано його королем вівса. Василь Складан це несповна 20-літній юнак, що мешкає на фермі своїх родичів, 6 миль на півн. захід від майже чисто українського містечка Ендрю. Родичі Складана походять із Західної України, а він сам вродився в Альберті. Англійські часописи, пишучи про Складана, підкреслюють, виразно, що він українець. Бушель вівса, за який признано чемпіонатом Складанові, важить 49 фунтів. Насіння згаданого вівса одержав Складан від ріжничої Академії в Едмонтоні, а поле, на яким його Складан посіяв, не було дуже добре. Була це сіра глина і то гіршого сорта.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЛИ КАЛЕНДАРІ ЗО СТАРОГО КРАЮ

У відповідь на численні запити з боку тих, що останніми роками купували календарі, видавані в рідному краю, як Календар Чорнової Калити, Календар Золотий Колос, Календар Провіти, тощо, повідомимо до відома, що цього року ні одного з тих календарів не буде можна дістати, бо ці календарі через відомі події в краю, не вийшли й не вийдуть.

Любителі таких календарів і ті, що потребують календарських інформацій, звольте купити Календар „Свободи“, що його видано саме з огляду на брак календарів зо старого краю.

Адміністрація „Свободи“.

ІСТОРІЯ ЦЕНЗУРИ У ФРАНЦІЇ

Високий Комісаріят Інформації (або цензури), якого привів до життя — на час війни — недавній декрет французького уряду, не є установою новою й незнамою в Франції. Хоч у не такому виді, як сьогодні, цензура існувала вже в Франції впродовж цілих століть, стоячи на сторожі її традиційних ідей і національних інтересів.

Початок цензури, без усякого сумніву, ще в перед-християнській добі. Її вживали, у відмінних формах, старинні греки й римляни, а опісля й східно-візантійська імперія. Середньовіччя її добре знає, особливо підчас завзятих і гострих церковних сварок. Та свого правдивого характеру й значіння набирає вона аж з появою друкарської штуки. Для модерних часів Гутенберг винайшов не тільки друкарню, він відродив і виростив, водночас, і її сестру — цензуру, яка від цього часу й цілі наступні століття буде невідступним жандармом друкованого слова.

У Франції появляється вона вже за панування Франсуа I. Давши свою згоду на за-ложення королівської друкарні,

однак, незадовго він обурюється через великий зріст гугенотських (протестантських) памфлетів. Це початок затяжної доби релігійної боротьби католицизму з протестантизмом. Католицький король, яким є Франсуа I, не може стерпіти смілого пропагування еретичних ідей. Він видає декрет, яким забороняється всякий друк новоголошених теодій під загрозою шпуну. Іду-чи далі, він встановлює спеціальну комісію, яка відтепер стерегтиме друкування книжок і їхній розпродаж. Правом на продаж користаються лише 50, до цього призначених, кольпортерів, зо спеціальними відзнаками й грамотами. Кожна книжка мусить носити печатку урядових цензорів, світських чи духовних.

Це обколювання інтелектуальної свободи відбивається голо-сним відгомном літературно-го світу. Найкращі письменники й поети примушені кидати межі своєї батьківщини. Кальвін, Еразм, де Обіне й інші емігрують із Франції й йороняться в Голландію й Швейцарію. Робер Естєн, найбільшій гуморист свого часу, ря-

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКРУДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ ЗА ЛИСТОПАД 1939 РОКУ

НОВИ ВІДІДЛИ:

Від. ч. 391, в Честер, Па.
Від. ч. 394, в Честер, Па.
Від. ч. 443, в Блекстон, Масс.
Від. ч. 446, в Керленд, Лейк, Онт.
Від. ч. 451, в Вільмington, Дел.

РОЗВ'ЯЗАНІ ВІДІДЛИ:

Від. 443, в Палмертон, Па., був розв'язаний з причини недостаточного числа членів. Всім членам видано переступні листи.

НОВИ ЧЛЕНИ:

В. 2. Синкович Петро.
В. 3. Матіяга Стефан, Гелей Анна, Франкевич Юрій.
В. 5. Борис Михайло.
В. 7. Шубовський Іван.
В. 11. Кнаш Ева.
В. 20. Костюк Анна, Костюк Василь, Костюк Михайло, Беднарська Марія, Білик Ольга.
В. 21. Чибиняк Василь, Білас Іван, Косик Іван.
В. 22. Мариниш Петро.
В. 24. Семко Михайло, Семко Іосиф, Борисевич Олександр, Кула Петро, Шеро Розалія.
В. 29. Малишак Василь, Гавриш Стефан мол., Гриняк Іван, Гренек Олена.
В. 30. Вдовяк Володимир, Назар Дієний.
В. 36. Дармич Ольга, Гойсак Стелла, Мисюра Марія.
В. 39. Андрюшин Павло.
В. 43. Бабій Іван.
В. 44. Третьак Іван, Демчик Ольга, Любинецька Марія, Любинецька Ольга, Гринько Стефан.
В. 45. Софія Ольга.
В. 48. Салена Михайло, Завойський Андрій.
В. 50. Козацька Розалія.
В. 54. Савчук Зоя.
В. 57. Сербка Ольга.
В. 62. Кришчак Юрій, Данько Ева.
В. 63. Петричак Марта, Брбак Іван.
В. 65. Напованець Семен, Напованець Юстина, Напованець Анна, Балецький Стефан, Ванат Григорій.
В. 67. Хомяк Іосиф, Коротах Іван, Демченко Вікторія, Гузія Меланія, Мерещак Володимир, Майко Віляма Василь.
В. 69. Кришчак Іван.
В. 70. Кришчак Іван К., Паньків Марія, Мариниш Анна, Павлина Катерина, Служа Іосиф.
В. 73. Шемчук Іван, Ковальчук Володимир.
В. 75. Булаковський Михайло, Мандин Генрі, Булаковський Стефан, Мельник Дмитро.
В. 76. Горішча Марія, Гузар Андрій, Рокке Володимир, Пристаюк Михайло.
В. 82. Діа Андрій, Лисик Олександр.
В. 84. Махно Михайло.
В. 85. Шарварко Никифор, Параска Марія.
В. 87. Трояновський Володимир.
В. 89. Леско Іосиф, Давлюк Генрі.
В. 94. Горен Анна.
В. 96. Шугайло Анна.
В. 98. Крупа Максим.
В. 102. Подлюжний Іосиф, Мамрич Марія, Токар Нікола, Карпінський Іван.
В. 104. Ватраль Олена, Стиншин Стефан.
В. 106. Сениш Олена, Попадюк Нікола, Пашин Ізидор, Прийма Нікола.
В. 107. Матейчук Іван мол., Давис Клар, Білдас Іосифа, Білдас Іван.
В. 108. Вірковська Стелла, Малеский Іван, Якимов Іосиф.
В. 116. Петришин Антін, Шумська Анна, Шумська Анастасія.
В. 124. Бала Тома, Вішук Олександр, Гурняк Михайло.
В. 125. Великий Катерина.
В. 132. Смолянська Ольга, Вадас Марія, Порула Еленора, Бокенко Володимир, Сова Григорій.
В. 136. Рибак Стефан, Кузбида Мирослав.
В. 137. Ткач Катерина, Яворський Григорій Г., Дашавський Стефан.
В. 140. Терещак Катерина.
В. 143. Смерко Петро.
В. 146. Воркун Володимир, Хомяк Нікола.
В. 147. Галевич Стефан, Солозак Василь, Ракоча Юлія, Брежак Василь.
В. 150. Яремій Дорота.
В. 152. Стефанюк Анна, Дарчук Василь, Стефанюк Марія, Яремій Марія, Антонович Анастасія, Халашук Григорій.
В. 155. Карлаш Михайло, Ілек Олена, Кришчак Катерина, Стефан Стефан, Андрюшечко Стефан, Кожичев Марія, Яремчак Стефан.
В. 156. Купчик Нікола.
В. 157. Федік Емілія.
В. 158. Соколяк Стелла.
В. 161. Котинкевич Стефан, Пиндак Марія.
В. 163. Шегда Михайло.
В. 164. Орежховська Анна, Орежховський Раф, Мотичак Аліса, Лео Катерина, Славин Луїзі, Гвоздєвський Тимко, Сабрик Іван.
В. 169. Фурка Іван, Попик Євгенія, Козар Емілія, Логін Віра.
В. 175. Шевчук Емілія, Тусторонська Олена, Гіптан Теодор, Лазарюк Олена.
В. 177. Гутяк Фред, Дутка Михайло, Андрюхов Володимир, Гесфорд Анна Вікторія, Правір Григорій, Гесфорд Оріон Р., Лучка Тома, Лучка Станіслав.
В. 179. Андибур Параскевія, Гресквіч Іван, Голдур Мірослава, Хрун Василь, Ереш Франко А., Федяк Іван.
В. 180. Резник Іван, Бала Дорота, Селюта Віляма.
В. 182. Малеш Іосиф.
В. 183. Кровоский Іван, Любінецький Стефан.
В. 194. Марків Нікола.
В. 199. Болух Еленора.
В. 201. Винар Іосифа.
В. 204. Габ Лука, Антошків Петро, Хитрик Яків, Фірман Григорій, Діа Андрій, Спосарський Михайло, Бошун Конетантін, Яворська Евдохія, Гринько Володимир, Кос Теодор, Лашчик Катерина.
В. 206. Завойський Тарас, Бойко Мірослав, Кнаш Євгенія, Барілак Франко, Петрович Євген, Телер Володимир, Гембаровський Петро, Вісницька Антонета, Схб Стефан.
В. 207. Телета Меланія, Телета Теодор.
В. 213. Антош Стефан.
В. 214. Паславська Анна.
В. 217. Кравешкий Михайло, Янула Петро, Янула Іван, Кісенько Демі, Руді Еленора, Соколяк Стефан.
В. 218. Скубик Зоя, Недоступ

Ева Дієні, Гусак Катерина, Омелян Яніна.

В. 221. Родак Марія, Піліп Павло, Каноник Стефан, Лешко Юрій.
В. 223. Черешко Павлина, Мельник Іван, Барнас Анна, Мишю Василь, Мухоміс Теодор, Федік Ольга, Худоба Олена, Кужинський Андрій, Котлярчук Олена, Тарабаш Текля, Івашин Анна, Свалік Юлія, Кобута Параска, Конох Мірослав.
В. 233. Савчин Стефан, Бутрій Петро.
В. 237. Забітка Катерина, Гадай Катерина, Олійник Іосифа, Мілішювич Гайрі Біліньський, Матковський Михайло.
В. 238. Гочаковська Зоя, Волошин Павлина, Волошин Вілія Б.
В. 241. Подорожна Марія.
В. 242. Крочик Михайло.
В. 244. Бензі Іосиф.
В. 245. Трех Марія, Трех Анна, Трех Юлія, Трех Зоя.
В. 247. Завойський Мірослав, Завойський Роман.
В. 253. Анрусин Стефан, Екімович Стелла, Марія, Екімович Юрій, Мельник Нікола, Дайнак Андрій, Чорна Анастасія.
В. 259. Перович Марія Анна, Бардахівський Петро.
В. 264. Дорш Марія.
В. 266. Гринишин Віляма, Сокач Ева.
В. 267. Крассі Василь.
В. 270. Магура Катерина.
В. 272. Лисик Анна.
В. 276. Кухарська Анна, Прокопович Григорій.
В. 277. Гринчук Анна.
В. 281. Кот Юлія, Каміньський Едмунд, Пурич Реймонд.
В. 284. Нішке Дієні, Нішке Анна, Нішке Марія, Шалашин Петро.
В. 286. Барна Анастасія, Челак Михайло.
В. 288. Перок Анна, Барна Стефан, Паламар Анна, Барна Іван, Муріш Катерина.
В. 290. Чіліньська Марія, Петрик Марія.
В. 291. Пелех Михайло.
В. 292. Кулагачук Анна, Блещук Андрій.
В. 296. Чайковський Іосиф.
В. 297. Махник Олена, Шелестак Анна.
В. 301. Чепіш Василь, Галушак Ярослав, Ложко Емілія, Семенюк Валій Семе.
В. 308. Лушчак Григорій мол.
В. 312. Балаский Михайло.
В. 316. Панчишин Зоя, Свєрда Іван, Лехій Володимир.
В. 317. Діа Іосиф, Ластинський Михайло.
В. 319. Колотіш Антін.
В. 320. Байда Стефанія, Семенів Іосиф.
В. 330. Почентіло Анна, Мигас Михайло, Паламар Михайло, Русні Михаліна.
В. 333. Боберська Ольга С., Стелла Стелла, Фетич Франко С., Гелет Анна, Бак Едмунд, Діа Іосиф, В. 339. Гейс Стефан, Гейс Карлс.
В. 341. Іасюк Анна Б., Падерігор Марія, Косіковський Олександр, Приймач Олександр, Тесарська Марія, Бордін Вікторія, Спітковська Марія, Ковальчук Петро, Сєнайко Стефан, Спітковський Олександр, Мартиниш Франко.
В. 343. Юрків Марія, Юрків Катерина, Цимбаліста Стелла.
В. 344. Мотика Іосифа.
В. 350. Берлік Анна.
В. 358. Банас Михайло.
В. 361. Шабатура Іван, Придувус Марія, Фресолоне Міхаїл, Фресолоне Анна, Яковська Олена, Паламар Катерина, Яковська Олена.
В. 363. Скробач Стефан, Подкальський Іван.
В. 367. Дмитро Михайло, Мельник Генрі.
В. 368. Шаравара Володимир.
В. 369. Богдан Кейда.
В. 370. Куш Анна.
В. 371. Карпенчик Марія С.
В. 378. Кузан Іван.
В. 379. Діама Нікола, Мостовий Іван, Кухар Анна.
В. 380. Березко Григорій.
В. 383. Довган Лев.
В. 384. Говоріш Марія, Леніньський Стефан, Головатий Діа.
В. 385. Зубрицький Іосиф.
В. 386. Кушак Стефанія.
В. 388. Пиківич Петро, Мороз Анна, Соломчук Марія.
В. 390. Вейлер Зоя, Сароак Юлія, Сароак Анна, Густарсон Юлія.
В. 391. Бліткіца Іосиф, Бартиш Михайло, Олійник Олена, Мельник Петро, Кроль Олена, Волк Зоя, Волк Михайло, Волк Юлія, Комісєв Емілія, Лучак Юлія, Волк Стелла, Гейс Іван мол., Філік Дієній, Гадай Марія, Ягел Петро, Ласуш Іосиф, Юрків Герберт.
В. 394. Цейло Григорій, Яворський Володимир, Яворська Ангелія, Яворська Меланія, Діах Марія, Зізанська Емілія, Яворська Юлія, Зізанський Зоя, Олейник Іосифа, Яворська Павлина, Яворський Іван.
В. 400. Шотик Зоя, Вус Марія, Семівський Олександр, Вус Зоя, Кондор Станіслав, Шотик Марія, Воловська Наталія К.
В. 406. Челак Нестор Г.
В. 413. Діа Олена.
В. 414. Брєзак Мака, Касян Текля, Копієць Ева, Копієць Олександр, Касян Нікола, Литвиник Марія, Кравеш Віляма, Брішчак Дорота, Копієць Іван, Копієць Анна, Копієць Стефан.
В. 421. Потова Зоя, Мельник Аліса, Мельник Андрій.
В. 429. Гронська Катерина.
В. 432. Мінчук Мануел, Пілат Марія, Стоділька Анна, Меланько Нікола, Захарчук Діа, Вилік Северин, Моріє де Моранд Іван Л., Верес Іосиф, Ярослав, Яковів Юлія.
В. 433. Гірчак Марія.
В. 435. Кондрашів Михайло.
В. 441. Сидор Катерина.
В. 442. Шеска Валас, Гузія Катерина, Гузія Павло, Захарчук Валас, Котирис Стефан.
В. 443. Кушнір Анна, Бухтик Дієні, Бухтик Іван, Кушнір Андрій, Шевчук Євген, Домінік Франко.
В. 444. Хурицький Юлія, Гавришук Нейді Юлія, Гавришук Карл Терис, Галаді Марія, Кукруза Олександр, Федоронко Омелян, Романів Володимир, Федоронко Гарелон, Микитюк Василь, Шепіт Нестор, Іван Віляма, Гіндур Нікола, Кос Віктор Віляма, Микитюк Омелян, Токар Василь, Задорожна Ангелія, Гавришук Владислав, Гавришук Ольга, Токар

Іосифа, Гадай Михайло А., Собашко Стефан.

В. 445. Соп Михайло, Чернега Мірослав.
В. 446. Пашин Михайло, Фенюк Дмитро, Свєрлік Роман, Мігус Пилип, Фенюк Анна, Воробець Василь.
В. 447. Шербак Ольга, Злупко Дмитро, Гарбора Тома.
В. 448. Гомік Юрій, Бурда Іван, Сісницький Михайло, Гуа Пєрла.
В. 451. Маринишин Нікола, Гула Ладимир, Косовський Дієній, Гула Марія, Гула Анна, Маринишин Анна.
ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:
В. 1. Козак Володимир,* Войтович Володимир,* Басалига Емілія, Басалига Іван,* Козак Анастасія, Козак Іван, Войтович Марія, Амбішка Параскевія, Жиря Ефрозина.
В. 15. Мураш Анна, Мураш Марія, Бих Павло.
В. 20. Костелька Анна, Семчук Адам, Семчук Кароліна.
В. 25. Кричун Стефан.
В. 48. Шибій Антін.
В. 53. Крискаліа Юлія, Крискаліа Стефан, Корпа Марія, Крискаліа Зоя, Мурін Іван, Повада Дмитро.
В. 72. Задарко Антін,* Задарко Марія.
В. 78. Ваврашко Пєцєля, Ваврашко Франко,* Фіняк Яків, Молчану Петро, Старжєцький Семко, Ваврашко Антін.
В. 82. Гайдук Нікола.*
В. 96. Фловят Михайло, Лашчик Матвій, Волчок Семен, Божик Григорій, Возімок Марія, Зенчук Розалія.
В. 102. Карабін Павло.
В. 106. Музіка Михайло,* Молочник Володимир.*
В. 113. Годчак Василь.
В. 130. Санк Юрій,* Санк Кароль, Санк Анастасія.
В. 135. Підкальська Марія, Лазоріш Лука,* Гідкаліцький Андрій.
В. 144. Панько Анна, Панько Анна.
В. 151. Артин Стефанія, Артин Ева.
В. 183. Мілєська Марія.
В. 193. Діорня Марія.
В. 216. Пемєряк Катерина.
В. 217. Пелек Марія, Шермета Іван, Пелек Нікола.
В. 219. Трєч Нікола, Сокач Григорій.
В. 223. Фіняк Марія, Швайлік Ізидор, 2. Фіняк Петро 2.
В. 229. Гарасин Анна.
В. 242. Треніч Трофім.
В. 247. Свєда Іван.
В. 254. Япанська Іосифа, Янін Силвія.
В. 281. Павлишин Параня, Хоптій Анна.
В. 292. Шмалюховська Анна.
В. 296. Демчина Богдан.*
В. 320. Західна Анна, Західний Зєновій.*
В. 330. Окренпій Михайло.*
В. 346. Лавровський Михайло.*
В. 365. Бартник Яків, Мускалик Іван мол., Москалик Іван.
В. 371. Ступка Зоя, Ступка Петро.
В. 390. Саленко Карло.
В. 402. Потоский Михайло.
В. 406. Барон Михайло.
В. 419. Король Анна, Возімок Анна.
ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:
В. 1. Яким Юлія,* Яким Юстина, Стухляк Анна, Яким Михайло, Яким Нікола,* Яким Олександр, Яким Марія.
В. 15. Ватах Іван.*
В. 175. Олексін Василь, Олексін Григорій,* Олексін Антін.*
В. 177. Свієр Варвара.
В. 204. Салюк Григорій.
В. 282. Ковалішин Марія, Бурко Анна, Герман Анна.
В. 288. Мухоміс Анастасія.
В. 296. Кашлак Іван.
В. 302. Бахур Юрій,* Бандрофчак Лашко,* Бандрофчак Михайло.*
В. 360. Рушчак Анна.
В. 369. Скородинський Михайло О., Сидорак Станіслав.*
В. 391.* Бронєвський Петро,* Стеців Олександр, Стеців Анна, Стеців Едмунд,* Стеців Іван,* Матковський Ігнатій.
В. 429. Мороз Андрій.
В. 432. Вахна Ізидор д-р.*
В. 440. Драгушук Михайло.
В. 441. Попек Іван.*
ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛАС:
В. 45. Біліч Мірон.
В. 48. Шпугла Іван мол.,* Потушнік Франко.*
В. 65. Напованець Стефан.*
В. 137. Фотій Теодор.*
В. 192. Фредерік Емілія.
В. 211. Бабій Семен,* Бабій Михайло.*
В. 264. Дієніч Михайло.*
В. 282. Помєс Марта.
В. 419. Василіан Анна.
В. 432. Вахна Ізидор д-р.*
В. 440. Драгушук Михайло.*
ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНИ:
В. 1. Машєвський Михайло.
В. 2. Вільчський Мірон.*
В. 5. Пауш Віляма.
В. 7. Кеш Генрі,* Сугєня Андрій,* Нїстрия Михайло,* Нїстрия Іван.
В. 8. Сокирка Іван.
В. 9. Кормаш Володимир,* Кормаш Нікола, Кормаш Текля.
В. 10. Підберезняк Семен, Дутка Іван, Хваліч Фєма, Хваліч Семен, Старацька Андрія.
В. 11. Катіньська Марія.
В. 20. Кішчак Параскевія.
В. 41. Морозовина Анастасія, Морозович Михайло, Шепаніч Михайло.
В. 43. Романовський Іван, Романовська Марія.
В. 44. Матієвчук Семен.
В. 55. Біан Марія, Біан Мірослав.*
В. 64. Гавіошин Геноефа М., Гавіошин Ольга, Гавіошин Михайло.
В. 69. Осєльський Теодор.
В. 78. Кравеш Григорій, Бончак Андрій, Машіовська Юлія, Стерник Іван.
В. 82. Лешєга Марія.
В. 85. Полак Іван.
В. 87. Гринько Ольга.
В. 98. Деміш Іосиф Г., Лєсько Іосиф,* Садівський Антін.*
В. 104. Кузія Марія, Миколєв Франко.*
В. 113. Миканіч Антін.*
В. 130. Діа Іосиф,* Пасєкєра Ангелія.
В. 139. Калмук Марія, Калмук Стефанія.
В. 140. Корпінська Марія.

В. 142. Гронваль Геноефа, Гаух Михайло.

В. 161. Ковальський Лев.
В. 164. Барон Катерина, Барон Франко,* Барон Іван,* Зінч Іван.
В. 192. Сєніська Марія.
В. 203. Чернєвський Меланія.
В. 204. Сєврік Катерина.
В. 207. Юркевич Роман.*
В. 213. Ковал Іван.
В. 223. Бурга Тимко.
В. 228. Мідурот Едмундир.
В. 230. Мідурот Вікторія.
В. 239. Мудка Теодор.
В. 242. Мазур Теодор,* Оленіч Ева, Митчак Кості, Митчак Марія.
В. 243. Мускевич Юрій,* Стефанік Анна.
В. 244. Бончак Іван.
В. 254. Гавриш Михайло.
В. 264. Дотис Чарлс Е.,* Вачик Михайло,* Венгріш Метрє,* Венгріш Петро Л.,* Зієнчук Елізавета.
В. 267. Недосіт Михайло.*
В. 270. Поронович Іван, Бобовник Михайло.*
В. 277. Костик Фєвронія.
В. 278. Моріш Іван, Моріш Анна.
В. 282. Данько Анна, Ільвіч Зофія.
В. 291. Сич Євген,* Сич Іван,* Панкєвич Нікола,* Міжак Олександр, Пелех Тарас,* Пелех Наталія.
В. 295. Курій Наомі, Курій Вілія Л.
В. 298. Завадюк Іван.*
В. 307. Карнаух Онисим, Карнаух Анна.
В. 318. Чорний Мірослав,* Чорна Параня.
В. 319. Вєльгош Андрій, Вєльгош Марія.
В. 323. Купа Стефан.*
В. 326. Гнатко Михайло.*
В. 333. Бабіч Семен,* Бабіч Ева.
В. 335. Милєнький Пилип, Милєнький Іван.*
В. 352. Стеців Стефанія.
В. 361. Ковка Марія.
В. 363. Лушчин Іван,* Васков Євген.
В. 365. Шибірська Антоніна, Кашанський Іван, Сабріньський Іван.*
В. 367. Антоній Михайло.
В. 369. Кості Чарлс.*
В. 371. Білєнький Стефан.
В. 379. Карамузіч Розалія.
В. 384. Гоміраді Анна.
В. 388. Тимон Петро.
В. 399. Масон ієрї Іосиф,*
В. 403. Гавришак Метрє.*
В. 412. Фудзак Михайло, Прислєпський Михайло, Федорчак Діа.
В. 413. Бєрєза Ольга.
В. 414. Вітовська Елізавета, Онег Петрушєля, Шумовський Едвард.*
В. 416. Дутка Меланія.
В. 426. Крочик Михайло,* Лінч Стефанія.
В. 428. Ардєль Віляма Г.,* Ардєль Анна.
В. 436. Родік Іван.*
В. 437. Крємко Говард.*
В. 443. Демчик Василь,* Дутко Михайло,* Сєніч Павло, Матзук Стефан,* Мількович Анна, Мількович Стефан,* Просак Катерина, Просак Михайло,* Бугай Петро,* Мількович Чарлс.*
В. 444. Ониско Бєній,* Гєлемєнт Олександр.*
В. 445. Чічла Росєль,* Шептак Павло.*
ЧЛЕНИ, ЩО ВІДІШЛИ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:
В. 8. Ковальчук Григорій.
В. 25. Вахна Ізидор д-р.*
В. 27. Сіропєцька Ольга, Сіропєцька Лілія, Сіропєцька Зоя, Сіропєцький Михайло.
В. 47. Мухоміс Анастасія.
В. 53. Корпа Марія, Крискаліа Юлія, Крискаліа Стефан,* Крискаліа Софія.
В. 75. Свієр Варвара.
В. 75. Олексін Антін,* Олексін Григорій.*
В. 85. Мороз Андрій.
В. 94. Зола Марія.
В. 99. Ковалішин Марія, Бурко Анна, Герман Анна.
В. 147. Попек Іван.*
В. 161. Ватах Іван.*
В. 170. Салюк Григорій.
В. 185. Омелян Анна Флорєнс.
В. 237. Бронєвський Петро,* Стеців Анна, Хомін Олександр, Стеців Іван,* Стеців Едмунд,* Крик Михайло,* Стеців Катерина, Матковський Ігнатій.
В. 273. Драгушук Михайло.
В. 292. Онуфріот Стефан Г.,* Олексін Василь.
В. 352. Ковальчук Михайло.
В. 439. Яким Марія, Яким Олександр, Яким Нікола, Яким Михайло,* Яким Юлія, Яким Юстина.*
В. 443. Скородинський Михайло О., Сидорак Станіслав.*
ЧЛЕНИ ВІДІШЛИ ДО ІНШИХ КЛАС:
В. 45. Біліч Мірон.
В. 48. Шпугла Іван мол.,* Потушнік Франко.*
В. 65. Напованець Стефан.*
В. 137. Фотій Теодор.*
В. 192. Фредерік Емілія.
В. 211. Бабій Семен,* Бабій Михайло.*
В. 264. Дієніч Михайло.*
В. 282. Помєс Марта.
В. 419. Василіан Анна.
В. 432. Вахна Ізидор д-р.*
В. 440. Драгушук Михайло.*
ЧЛЕНИ ВІДІШЛИ ЗО ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:
В. 29. Тимєш Роман.*
В. 65. Напованець Юстина, Напованець Анна.
В. 85. Шибірська Анна.*
В. 91. Трєч Марія.
В. 177. Дутка Станіслав.*
В. 206. Телер Володимир.*
В. 378. Гавішук Іван.*
ЧЛЕНИ ПОМЕРЛИ:
В. 2. Бунда Іван.
В. 10. Хомікович Олександр.
В. 38. Подкальський Діако.
В. 39. Пашин Павло.
В. 50. Шугайло Петро.
В. 58. Білоу Василь.
В. 66. Гіроу Михайло.
В. 86. Стеців Теодор.
В. 117. Рєвєвський Іван.
В. 140. Ковалєв Діако.
В. 158. Балько Григорій.
В. 182. Кухач Стефан.
В. 206. Городіньський Іван.
В. 217. Буровський Теодор.
В. 293. Орішч Іван.
В. 333. Боберська Розалія 2.
В. 334. Діа Іосифа.
В. 361. Прудушук Теодор.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком листопаду 1939 р. було в У. Н. Союзі повнолітніх членів 25,837.
В місяці листопада 1939 р. прийнято нових 489.
В місяці листопада 1939 р. прийнято з переступні листами 36.
В місяці листопада 1939 р. прийнято з інших класів забезпеч. 13.
Разом 26,469.
В місяці листопада 1939 р. суспендовано 154.
В місяці листопада 1939 р. відійшли з переступні листами 47.
В місяці листопада 1939 р. відійшли до інших класів 13.
В місяці листопада 1939 р. відійшли зворотом у готівці 8.
В місяці листопада 1939 р. відійшли на безплатне продовж. 2.
В місяці листопада 1939 р. померли 19.
Разом 239.
З кінцем листопаду 1939 р. в У. Н. Союзі було дорослих членів 26,230.
ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛАС І СУМ ОБЗЕМЧЕННЯ:
СТАРИЙ РІД:
В класі А. на \$ 250 8
В класі А.А. на \$ 500 110
В класі В. на \$ 750 336
В класі С. на \$ 1000 227
В класі В.В. на \$ 1500 8
В класі С.С. на \$ 2000 2
НОВИ РОДИ:
Обезпечення платне по смерті з вкладками до 70 року життя.
В класі О-500 на \$ 500 502
В класі О-1000 на \$ 1000 336
В класі О-1500 на \$ 1500 4
В класі О-2000 на \$ 2000 3
Обезпечення платне по смерті з вкладками протягом 20 літ.
В класі Р-500 на \$ 500 2,173
В класі Р-1000 на \$ 1000 1,184
В класі Р-1500 на \$ 1500 12
В класі Р-2000 на \$ 2000 5
В класі Р-3000 на \$ 3000 1
Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).
В класі Е-500 на \$ 500 1,255
В класі Е-1000 на \$ 1000 447
В класі Е-1500 на \$ 1500 7
В класі Е-2000 на \$ 2000 4
НОВЕ ОБЗЕМЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ.
В класі W-250 на \$ 250 2
В класі W-500 на \$ 500 2,543
В класі W-750 на \$ 750 5
В класі W-1000 на \$ 1000 3,101
В класі W-1500 на \$ 1500 17
В класі W-2000 на \$ 2000 7
В класі W-3000 на \$ 3000 109
В класі W-рікні суми 109
НОВЕ ОБЗЕМЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.
В класі T-100 на \$ 100 6
В класі T-250 на \$ 250 217
В класі T-500 на \$ 500 4,052
В класі T-750 на \$ 750 603
В класі T-1000 на \$ 1000 8,990
В класі T-1500 на \$ 1500 209
В класі T-2000 на \$ 2000 55
Разом 26,230.
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
НОВОВПИСАНІ ДІТИ:
В. 5. Опрішко Олександр, Опрішко Нікола.
В. 9. Ліпшак Ізабєла, Хитрик Антін.
В. 29. Краєс Боган, Нагорський Франко.
В. 47. Рачук Михайло.
В. 98. Берєзак Іван мол.
В. 102. Крайніч Терєса.
В. 104. Бурачок Марія Анна.
В. 106. Сєніш Іван, Сєніш Нікола, Сєніш Павлина.
В. 107. Новаківський Іван мол., Білдас Михайло.
В. 132. Порула Іван.
В. 142. Лєсєня Іосиф, Лєсєня Володимир, Катіньський Мірон.
В. 146. Блєшко Ангєля, Блєшко Марія.
В. 147. Петрицька Юлія.
В. 150. Стефанюк Стефанія 10, Никорчук Петро, Іванчук Люба, Кінцід Михайло, Кінцід Дмитро, Костіганіч Євгенія, Никорчук Павло, Никорчук Олена, Никорчук Амєля, Никорчук Лєся.
В. 158. Голубичко Роман, Голубичко Роналд.
В. 159. Кєлєр Дєлорєс.
В. 164. Дубль Нєнсі 2, Роль Іван мол. 5, Славич Михайло, Полк Марія, Славич Теодор, Космачик Магарєта, Космачик Юлія, Кукрєла Іосиф, Гєнєр Оєна, Гєлєдєвська Оєна, Кукрєла Стефан, Сіркович Михайло 2.
В. 170. Мєлєніч Дорота.
В. 177. Лучка Кєнєт Б., Лучка Патрієс Анна, Гєсфорд Іоєнна, Лучка Едвард Франко, Лучка Станіслав Оєлєкс, Рогєзє Стефанія Анна.
В. 182. Мєлєш Гєнєфє.
В. 217. Кубарч Петро, Кубарч Нікола.
В. 221. Канонік Оєлєкс.
В. 223. Івашин Варвара.
В. 225. Доглас Варвара Лїя Кїфтон, Доглас Орієл Кїфтон мол.
В. 230. Сїкора Сандра, Сїкора Патрієс.
В. 237. Сєлєт Іван, Сєлєт Лєона.
В. 256. Попович Кєтє.
В. 304. Вєрнєвська Анастасія, Вєрнєвський Євгєн, Вєрнєвський Андрїя.
В. 305. Сорєкєнчч Іосиф, Сорєкєнчч Оєлєкс.
В. 317. Бєйко Іосиф мол., Бєйко Іван, Лішчєвська Тєодєра, Лішчєвська Стефанія.
В. 320. Козьб Михайло.
В. 341. Мариніч Аєлєч, Кєсєнчч Зоя, Кєсєнчч Гєлєя, Кєсєнчч Макух Анна, Макух Михайло, Пєлєх Стефанія, Шєрбє Гєрєлєд.

НА РІЖНІ ТЕМИ

КРАЙ І ЗАГРАНИЦЯ.

З наближенням року виборів президента Злучених Держав висуватимуться щораз більше на перший план основні справи країнової політики. Ідуть рівночасно з тим спори за те, які справи найважливіші.

Ален Долес, один з провідників Республіканської Партії, виголосив оноді промову, в котрій радив не класти підчас президентської кампанії натиск на заграничну політику Америки, але на домашні справи.

Сенатор Бора, теж з Республіканської Партії, виступив проти цього з заявою, що американські громадяни не повинні занедбувати ніякої справи, що має значіння для їх життя. Їм треба розглянути заграничні справи, бо й вони можуть мати глибоке значіння для їх життя. Знають це нині в Америці загально, й тому по всіх усядах (говорив сенатор Бора) дискутується широко над заграничною політикою Злучених Держав.

ВІЙНА НЕ ЗА ПРАВИЛАМИ.

Одна советська газета в Москві взялася крешко критикувати фінські способи воювання. Говорить про них як про способи бандитів.

Наприклад, фінні одівають на біло, через що російські війська їх не можуть добре бачити на тлі снігу. Вони вискакують нагло з лісу, постріляють і назад ховаються до лісу.

З советської газети виходило, що вона мала би поважання до фінів як до відважних жовнів, якби вони в зимі одівалися в одужу, в котрій людину на білому снігу добре видно, якби фінні заповідали наперед москалям, коли вони будуть виходити з ними на бій і, вистрілювши раз з крісу, станули просто і пождали, поки російські жовніри не віддадуть на них вистрілу.

Чи не була би це гарна війна?

ЩЕ БЕЗПЕЧНО ВОЮВАТИ.

Кажуть шведські донесення, що в фінсько-російській війні досі впало 22,000 росіян і 1,200 фінів.

Отже за кожного фіна паде 20 росіян.

Не диво, що російські газети пишуть про фінські засоби воювання як про бандитські.

ЗНОВУ ЗВОРОТ?

Подають з Москви, що центральному комітетові комуністичної партії мають предложити рапорти про заграничну політику: Троцьковський, що був амбасадором Росії у Вашингтоні; Літвінов, що був давніше комісарем заграничних справ; та Борис Стейн, що був італійським амбасадором в Італії.

Всі ці три люди, колись дуже впливові в заграничній політиці советської Росії, перед сталінсько-гітлерівською угодою втратили всяке значіння. Чи мало би покликання їх з рапортом означати їх повернення до ласки, чи може навіть зворот у большевицькій політиці? Чи це просто лише спроба доказати, що ці люди ще живі?

ПОЛЬСЬКІ ПОКОЛІННЯ.

Граф Поточкі, польський амбасадор у Вашингтоні, говорив на відкритті вистави сучасної польської штуки в Нью Йорку про потребу жертв на польську допомогу. Згадував як головну потребу польського народу видатки на виховання молодого покоління, що колись малоб знову знати радість і щастя.

Чогож треба полякам до радості й щастя? Чи можливо полякові бути щасливим, коли він не утискає іншої людини?

ТАЙНА УСПІХУ

Навіть коли ви втратили свою роботу або збанкрутували, вам не треба зраджувати себе своїм виглядом. Пригноблення та сумний вигляд вам не допоможуть, а напевно пошкодять. Пригноблених та сумних людей цілий світ обминає. Кожна людина бажає щастя, і тому шукає товариства таких людей, що виглядають і щасливими й успішними.

Коли шукаєте роботи, то гарно вимийтесь, підголіться, вберіться гарно та чисто, і з усмішкою питаєте нового заняття. І будьте певні, що в такому вигляді та настрою скоріше знайдете нову роботу, ніж колиб ви мали на собі лахміття та сумний пресумний вигляд.

Коли ви, наприклад, торгівель, то так виглядайте, якби вам що дня хоч тисяча доларів прибуває. Ніколи не нарікайте, що тяжко коло вас, коли хочете дістати на борг краму з гуртового складу. Робіть завжди таке вражіння, що вам іде торгівля якнайкраще. Там, де треба бути щедрим, будьте щедрим. Не будьте скинрою. Тим, що не пожертвує кількадесять центів або долара-два на добродійну ціль, можете набрити собі габато шкоди. Можете втратити кількох своїх покупців.

Взагалі, щоб ви не робили, чисто ходіть коло себе, будьте бадьорі та робіть на людей приємне вражіння, то успіх вам буде забезпечений.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УКРАЇНСЬКІ СТІНКИ КАЛЕНДАРІ на 1940 РІК

- 3 у гарних кольорах
- 3 Календаріом друковане українською мовою
- 3 Свята означені чинним червоним друком

25 центів один 25
5 за \$1.00

уртові ціни подвемо на більші замовлення.
Ізвєстність треба посилати разом із замовленням.

а С. О. Д. не висилається.

- 1 Свята Тереза
- 1 Христос прощається з матерію
- 1 Різдво в ангелами
- 1 Пресв. Серце Преч. Діви Марії
- 1 Пресв. Серце Христове
- 1 Христос на Оливній горі
- 1 Преч. Діва Марія з малим Ісусом
- 1 Ангел Хоронитель
- 1 Св. Йосиф і малий Ісус
- 1 Свята Родина
- 1 Ісус добрий Пастир
- 1 Слава во вишних Богу
- 1 ЗА УКРАЇНУ
- 1 ЛИСТОПАДОВІ ДНІ
- 1 КИЇВ НАШ
- 1 ДІВЧИНА З УКРАЇНСЬКИМ ПРАПОРОМ
- 1 ГЕТЬМАН МАЗЕПА
- 1 СИНІ МОІ ГАЙДАМАКИ
- 1 ЗАПОРОЖЦІ
- 1 ХЛОПЕЦЬ І ДІВЧИНА ПРИ КРИНЦІ
- 1 ГУЦУЛ НА ПОЛОНИНІ
- 1 МОЛОДА УКРАЇНКА
- 1 НАТАЛКА ПОЛТАВКА
- 1 ЛІТО НА ФАРМІ
- 1 ІВАН ФРАНКО
- 1 ХАТА Я ГОРОД
- 1 ЖИВІ
- 1 ДУХ СВОБОДИ АМЕРИКИ

замовлення слати на адресу:

СВОБОДА
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

КЛІВЛЕНД, ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦІ!
УКРАЇНСЬКИЙ ОПЕРОВИЙ СПІВАК
МИХАЙЛО ГОЛИНСЬКИЙ
відспіває
ДВА КОНЦЕРТИ
В СТЕЙП ОГАЙО, А САМЕ:
В КЛІВЛЕНД, В НЕДІЛЮ, 24. ГРУДНЯ (DECEMBER 24, 1939)
В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, 2255 WEST 14th STREET.
В ЙОНГСТАВН, В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ (DECEMBER 31, 1939)
В УКРАЇНСЬКИМ НАРОДНІМ ДОМІ, 525 WEST RAYEN AVENUE.
Оба концерти точно в годині 7:30. Вступ 50 і 35 центів.
Фортеп'яновий акомпанімент в руках панни Ірини Мусійчук. Нова й багата програма.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕМБРИДЖ, ПА.

Листопадове Свято.

Перший листопад — це наше традиційне свято. В часі нього ми пригадуємо героїську оборону рідної землі Січовими Стрільцями. Тою обороною вони звертали світові увагу, що ця земля це українська земля й українцям вона належиться.

Таке свято святкувала і наша укр. гр.-кат. парохія в неділю, 3-го грудня ц. р.

Перед концертовою програмою відправили три священники панакхиду за душі упалих борців Західної України. Потім о. Й. Шпонюк, парох з Аликвіпи, відкрив свято і в своїм вступнім слові представив присутнім значіння свята, яке має за завдання прославити пам'ять тих героїв, що жертвували своє життя за визволення Батьківщини.

Бесідник, згадуючи за нових окупантів західно-українських земель, згадав родичів, щоби впоювали любов у серця своїх дітей до України і щоб давали їм ашиколення, бо приде час, що ми звідси будемо посилати своїх дітей на рідні землі до піддержання народнього і церковного життя.

Опісля шкільні діти під проводом сестер василишок відспівали кілька пісень, переплітаних деклямаціями. Виступ шкільних дітей зробив на присутніх приємне вражіння. Між ними, що виголосували деклямації, були такі маленькі діти, що важко було їх добачити.

Дальше був виступ мішаного хору, що під умілм проводом п. Кухтина відпівав такі пісні: „Ревуть, стогнуть“, „Козаченьку, куда йдеш“, „Видиш, брате мій“, „Козак відіжджає“, і „Ой, видно село“. Чуттєво деклямували „Слава Героям“ Анна Лаврінок і „Поклін могилам“ Дорота Гринівич. Дует „Іхав козак на війноньку“ відспівали: пані А. Іжак і панна А. Кухтин; він випав дуже добре. Глибоко обдумана святочна промова, виголошена о. П. Олексевом з Пітсбурга, останеться довго в пам'яті тих, що тої промови слухали.

Бесідник перейшов ті події, що діялись у листопаді 1918 року, згадав про трагедію Карпатської України і про теперішній російський наїзд на західно-українські землі: казав, що Росія хоруге на ту саму слабкість, що і Польща, тож і смерть чекає її така сама, як і Польщу. Знов був виступ хору, котрий відспівав: „Ой, три шляхи“, „Зажурились галичанки“, „Ой ви, Стрільці Січові“, „Живи, Україно“. Тіням Героїв Листопаду віддеклямувала Марія Гладю.

Гучні оплески були доказом, що всі програмові точки були добре виконані. В тім чимало праці вложив п. Кухтин.

Не можна пропустити і гру на ліяні молоденької дівчини К. Іжак, котра знаменито припала. На похлік о. П. Олексєва вибрано для інвалідів \$26.08.

Йосиф Литвин.

СОНЦЕ ПРИЧИНОЮ ПІСТЯКА?

Досліди медиків університету імені Джана Гопкінса показують, що надто яскраве соняшне проміння може бути причиною пістяка на шкірі. Але сонце одночасно так скріплює тіло своїм промінням, що робить його відпорним на внутрішнього пістяка.

Значить, що коли шкіра тіла стане дуже ніжна під убранням і відразу наразить її на яскраве проміння сонця, то можна ушкодити шкіру. Шкіра на тілі може навіть зовсім спектисся та злізти з тіла. А коли так станеться, то тіло стає надто подразнене під верхнюю і на ній може навіть прокинутися пістяк. Однак коли тіло повільно засмагнеться від сонця, то соняшне проміння йому не шкодить. Навпаки, соняшне проміння уздовлює та скріплює тіло.

ОЛ. ЛУГОВИЙ

(Олександр В. Овруцький-Швабе)

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ (ВІРА БАБЕНКО)

Ця повість з часів останньої революції в Україні й повстанської війни проти Московщини була вже друкована в „Свободі“ в літі 1938, року під заголовком „За Україну“. Тепер вона появилася окремою книжкою під цим новим заголовком, щоб заспокоїти попит за цю прецікаву повість про незабутню героїку боротьби проти большевицьких катів.

Повість оповідає про героїські подвиги справжньої людини, Віри Бабенко, провідниці повстанських загонів.

Книжка прикрашена портретом героїни.

Ціна 1 долара.

“СВОБОДА”

81-83 Grand St., P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ТОВАРИСТВО БОЯН В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

відіграє гарне представлення

„А МОЛОДІСТЬ НЕ ВЕРНЕТЬСЯ”

песа на 3 дії, І. Манчуленка

В СУБОТУ, 23. ГРУДНЯ (DECEMBER 23, 1939)

UKRAINIAN CENTER, 180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.

Початок у годині 7. ввечір. Режисер п. Т. Каськів.
Запрошується всіх на це гарне представлення. — Комітет.

ВІДПРАВЛЕНИЙ ДЕЛЕГАТ.

Яків Суріц (з бородою), советський делегат до Франції й російський делегат до Ліги Націй, підчас засідання, на котрому осуджено Росію за її нападсть проти Фінляндії.

ти: „Завіса спадає, кінець вистави“. Бо всі ті привіти це ніщо інше, тільки гідка, обридлива театральщина, яка при помочі терору змушує нещасних акторів виголошувати згори приписані слова, виконувати згори приписані діалоги, а глядачам плескати в долоні, чи кричати „ура“, „хай живе“. Брутальна, деспотична московська влада кожному втручає в руки вже згори написану ролю і змушує виучувати слова та гру. І горе тому, котрий помилиться, або не вложит у гру належного „чуття“. Московські деспоти не лише вимагають славословія, але змушують кожного грати так, щоб те славословіє виходило на правдиве, шире.

ЩО Й ЗРАДЖУЄ.

Але саме ця запопадливсть зраджує їх. Бо саме надмірність того славословія виразно казує, що воно ненатуральне, вимушене, виконане під загрозою смерті. Бо чи можна собі уявити, щоб людина з людським достоїнством і самопошаною могла в такий гідкий, понижливий себе спосіб верещати „ура“? Чи можна собі уявити, щоб той „запад“ був стихійний, природний, коли він виходив так в унісон? Вже з поданого вище опису можна вицнути брутальну, касарняну муштру: встань, сядь, кричи, бий у долоні і т. п.

НЕ ДИВОТА ТИМ, ЩО В СОВЕТАХ.

Коли комусь над карком стоїть із револьвером чекіст, то це, до певної міри можна йому простити той нервовий вигук „ура“. Якеж обурдження треба мати до тих людей, що тут, на вільній, американській землі, що гідоту повторюють та ще іншим захваляють. Можна бути комуністом, навіть вірити, що в Советах справді рай. Можна навіть уважати Сталіна „геніальним“. Але треба затратити вське людяне почуття, щоб вихвалювати когонебудь так, як це роблять тутешні ньюйорські ступайки.

Нещасні жертви на рідних землях мусять вигукувати „ура“, щоб рятувати свою шкіру. Але цього не мусить робити людина, яка живе серед вищої цивілізації, серед свободи. Можна когось любити і шанувати як батька, як брата, а проте не коуче упідлюватись перед ним так, як це змушують людей робити в Советах, та як це добровільно роблять на тутешньому ґрунті большевицькі агенти.

ЗА ЩО ХВАЛИТИ?

Так виглядає большевицький „рай“. Кліка деспотів загорне в свої руки владу, економичне майно цілої нації, заставляє під терором людей працювати, забирає їм усі плоди їхньої праці, а давши їм охляп на прожиток, ця кліка деспотів змушує людей за те себе під небеса вихвалити, називати „найкращими“, „найліпшими“, „найгеніальнішими“. Торгують не лише тілом, але й душею і совістю людей.

УВАГА, АНСОНІЯ І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ АМАТОРІВ при Українській Катоц. Церкві св. Ап. Петра й Павла відіграється 3 представлення

БАБЬСЬКІ ЗАБОБОНИ

в 4 відслонах.

САТАНА В БОЦІ

в 1 дії, 1

СВЯТИЙ НИКОЛАЙ

в 1 дії,

В НЕДІЛЮ, 24. ГРУДНЯ 1939

(December 24, 1939)

в годині 7. ввечір.

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, АНСОНІЯ, КОН.

Режисер Р. Гвоздевич.

ЩО Е В КАЛЕНДАРІ СВОБОДИ на 1940 рік

- 1) Календаріом.
- 2) Як люди угадують погоду.
- 3) Одиостайний час.
- 4) Літній час.
- 5) Початок Нового Року.
- 6) Цей рік у рахубі часу.
- 7) Як порівняти міри на термометрах.
- 8) З Новим Роком (поезія).
- 9) З Новим Роком — з новою вірою в побуду.

II.

- 10) П. Куліш: Україна (поема).
- 11) Київ (з ілюстраціями).
- 12) О. Олесь: „Красне Сонце“.
- 13) Про Київську Лавру (Народна Легенда).
- 14) Про Золоті Ворота (з ілюстраціями).
- 15) Переказ про оборону Києва.
- 16) І. Крипаківну: Старинний Львів (з ілюстраціями).
- 17) Галич.
- 18) Тор Лигне: Україна в очах чужинця (з ілюстраціями).
- 19) Іван Нечуй-Левицький: Я-рамі України.
- 20) О. Стороженко: Краса українського степу.
- 21) В. Залізник: Моя вітчизна.
- 22) Байдаком через пороги Дніпра (з ілюстраціями).
- 23) М. Чернявський: Пороги (поема).
- 24) М. Сумцов: Краса українських народніх пісень.

III.

- 25) Про те, чому українці гайдамаки (Народна легенда).
- 26) В. Липинський: Про славного запорозького ватажка: Данила Нечая.
- 27) Б. Лепкий: В побуду вір (поезія).
- 28) Дума про смерть Козака-кобзаря.
- 29) С. Кониський: Сподівання (поезія).
- 30) В. Будзиновський: Поляки про велич Хмельницького (з ілюстраціями).
- 31) О. Г.: 3 універсалів Хмельницького.
- 32) Степан Руданський: До України (поема).
- 33) Промова на похороні Богдана Хмельницького (з ілюстраціями).
- 34) Серце Мазепи (любовні листи Мазепи до Мотрі Комубеїної).
- 35) В. Тесар: Чар Добруша.
- 36) П. Куліш: Степ о півдні (поезія).
- 37) Україна в осуді німецького природника.
- 38) Бальзак про Україну.
- 39) Чар української ночі.

IV.

- 40) Як український закон шанував жіну.
- 41) Українська жінка в історії.
- 42) М. Надляманський: Поак іде (поезія).
- 43) І. Філанчик: Бойківщина.

V.

- 44) Е. Ляхович: Економічні привчання.
- 45) Новочасна війна.
- 46) Містер ФЛІС.
- 47) Які функції публічного итатя в Америці?
- 48) Сертифікати ресстрації для безпрарних імігрантів.
- 49) Як забезпечити свій винахід.
- 50) Американці всі — імігранти всі.

VI.

- 51) Микола Мурашко: Скільки відпачують члени, а скільки У. Н. Союз виплачує?
- 52) Роман Слободан: Майно У. Н. Союзу як певна запорука членських інвестицій.
- 53) Лямпро Галлчон: Українська твердиня в Америці.

VII.

- 54) Б. Р.: 3 історії української преси.

VIII.

- 55) Правила про працю малолітків.
- 56) Що коштує життя на селі.
- 57) Самі себе не знають і самі себе не люблять...
- 58) 3 науки про людину.
- 59) Вага тіла й довговічність.
- 60) Апетит на масо.

IX.

- 61) Коломийки Карпатської України.
- 62) Всечина, жарті, ілюстрації, оповістки.

Ціна 50 центів.

Замовляйте:

“СВОБОДА”

81-83 GRAND STREET,

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY, N. J.

ЛИШАЄТЬСЯ ЛІШЕ

2

ДНІВ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ

а 8 до наших свят

ОТЖЕ перше, замовте тепер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям.

Друге, замовте гарні СТІННІ КАЛЕНДАРІ для прикраси хати.

Третє, замовте КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ, щоб мати що читати через цілий рік.

Четверте, чекай „Свобода“ НОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвяний дарунок.

ОБРАЗИ ІСУСА ХРИСТА

СВЯТОЇ МАРІЇ

в українських стилі в прекрасних кольорах; вид: „Тема“.

Величина: 20 цалів через 16 цалів.

Купити їх, опрацювати в рамці і дати на Різдвяний Дарунок або їх самі задержати для прикраси своєї хати.

Ціна: Образу Ісуса Христа 80 ц.

Образу Святої Марії 90 ц.

КНИЖКИ НА ДАРУНКИ:

ВОЛИНЬ, слава повість Уласа Самчука, в трьох томах \$4.25

ХОЛОДНИЙ ЯР, повість у двоох томах \$2.00

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дутко \$1.75

НОВЕЛІ: ПОВІСТІ:

Замовте гарно опрацьовані: Замовте кілька

ЗАМОК У КАРПАТАХ \$.50

СОМЦЕ В ЧИГИРИНІ \$.65

СТЕПОВІ Оповідання \$.65

ЗА НАЖИВОЮ \$.65

ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО \$.65

МАКСИМ ЗАЛИЗНЯК \$1.10

ОДИН ЗЕМЛІ \$1.10

ПРЕМІЯ \$.65

ПРИГОДИ „ДОБРОГО“ ВОЯКА ШВЕЙКА НА СВІТОВІЙ ВІЙНІ:

Швейко на фронті \$1.00

Швейк в заплілі \$1.00

ПАЙДАМАКИ. Надзвичайне гарне видання, величини 13 цалів через 17 цалів. Чудові ілюстрації, у паперовій оправі \$1.50

половинній оправі \$2.50

у люксовій оправі \$3.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА, збірник оповідань, в оправі \$1.25

ЦАРІВНА, повість О. Кобилянської, в гарній оправі \$2.50

ВСІ КНИЖКИ, ЗАМОВЛЕНІ НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, книгарня „Свобода“ гарно опрацює в гарній святковій різдвяній папір з прикрасою, і залучить гарну картку з іменем дарувача і святковими побажаннями. Вишлемо просто до обдарованого, щоб він дістав на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий навал з різдвяних замовлень, просимо замовляти замовити дарунок тепер, щоб ми могли їх гарно приготувати до Різдва.

„Свобода“

81-83 Grand St., P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ІСТОРІЯ УКРАїнського ЧАСОПІСУ „ДІЛО“ У ЛЬВОВІ

За перших 4 роки пояскового наїзду в Галичині поляки 6 разів заборонили „Діло“, що, правда, під іншими назвами, бо „Діло“ раз-у-раз мусіло змінити свою назву.

Від 22 листопада 1918 до 8 листопада 1922 р. „Діло“ переходило вже такі переміни:

1. Діло.
2. Українська Думка.
3. Громадська Думка.
4. Український Вістник.
5. Громадський Вістник.
6. Діло.
7. Свобода.
8. Діло.

Досі „Діло“ виходило вже у Львові 60 років і до 29 серпня 1939 р. появилось 15,274 видань тогочасного українського часопису.

З приходом большевиків воно певно знову заборонене, як було з приходом польської окупації.

І заборона безперечно триває аж до укладу большевицької торжмової угоди.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

ШОВК, ЩО НАПОВНЕНИЙ ПОВІТРОМ

Французький винахідник Рене Пікар винайшов спосіб, як виробляти дуже легкий штучний шовк. Коли рідину з целюлози протискають крізь малесенькі дірочки і з тих дірочок витікають тонесенькі чіточки, саме тоді ці, ще рідкі, ниточки переходять крізь посудину, що наповнена газом і газ наповнює ниточки. Оскільки ниточки повні повітрям, вони будуть повітряні і будуть дуже легкими.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

Історія „Діла“ це наче образ переходів Галицької України.

НЮАРК, Н. Д.Ж., І ОКОЛИЦІ

ДО УКРАїнської ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ,

675 30. 1st St., NEWARK, N. J.

В НЕДІЛЮ. 24. ГРУДНЯ (DECEMBER 24, 1939)

загостить СВЯТИЙ НИКОЛАЙ,

а його гостину шкільні діти попередять представленням

СВ. НИКОЛАЙ НА СЕЛІ

сценічною картиною в 3 відслонах, Микити Матіра.

Цього року св. Николай буде роздавати дарунки не лише дітям, але й старшим. Тому на це пам'яткове торжество всіх громадян і дітей широко запрошуємо.

Початок у 6:30 вечером. Комітет.

„ГІТЛЕР“ НА ЗАДНЬОМУ СИДЖЕННІ.

Одно нюрнське товариство недавно тому збирало гроші на допомогу дітям. Між акторами, що грали на цю ціль, був один, що мав на лиці маску Гітлера.

УВАГА! УКРАїнці НЮ ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!

ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН НЮ ЙОРКУ

не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назвою:

„LUCKY OPEN KITCHEN“

33 THIRD AVE. (3), між 9. і 10. вулицею, NEW YORK CITY.

Там можна дістати по приступних цінах смачні старокраєві, як і різноманітні американські страви. Ми певні, що Вас задовольнить, як цього певні ті сотні й сотні нюрнських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Реставрації.

За добрий харч і обслуговування браття І. А. ГЕЛЕТІЙ.

ДЕНЬ І НІЧ

МОЛИТОВНИКИ

Віночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малою формату. Для дітей) \$.90

Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35

Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) 1.35

Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) 1.35

Бог радість моя (сторін 606. В гарній чорній оправі) 2.00

Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 1.70

Бог радість моя (сторін 606. В білій кавчуковій оправі з образцем по середині) 2.50

На кредит і на C. O. D. не відсилаємо. Замовлення віддайте на адресу:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НОГИ ЦЕ ПІДОСТАВА НАШОГО ЗДОРОВ'Я

Чим є для авта отоки, тим для людини ноги. Між ними тільки та основна різниця, що зужиті отоки можна виміняти й заступити новими, а хворих ніг не виміняєш, часто не політаєш, і не надеш повітря.

Майже всі цісар Франції, говорив часто, що найбільше бити він виразав — ногами своїх воїнів. Навіть марш, блискучий перекинутий полки війська з місця на місце, знівечені так пліни противника — він завдячував головно витривалості ніг своїх воїнів.

Римські легіони користали з поступу особливих „феліс-рів“, що мали за завдання утримати в чистоті і здоров'ї ноги римських воїнів. Тож не дивися, що вони перейшли пішки майже увесь тоді знаний світ і всюди перемагали.

В часі світової війни французький маршал Фош підчас дефіляди війська з нагоди якоїсь француської національного свята сказав:

„Поміжте мені ноги одного з воїнів.“

На його бажання викликав першого воїна з ряду і приказав йому зняти черевики. Маршал із задоволенням ствердив, що ноги піхотинця вразково чисті і здатні до довготривалого маршу.

Не знати, чи така інспекція чистоти ніг нап. в якійсь школі чи деінде випалаб задовільно і чи не треба би нам соромитись своїх власних ніг!

Ноги невмілі, повідпарювані, вкриті нагнітками, часто смердючі потом і брудом, неохайні — свідчать про брак особистої культури і зрозуміння, що здоров'я взагалі, зокрема ніг, це наш найбільший скарб. Вруди та занедбані ноги спричиняють різні недомогання, що впливають на нашу вдачу, на наш злий гумор і дразливість. Вруди і воїні ноги парують нас на різні неприємності, на сором, бо вже здається, що ми неохайні. Люди сторонять від того, хто не утримує своїх ніг у чистоті. Особливо в школі, де діти сидять масово під дуже прикрий у гарячому часі, коли ноги під впливом тепла більше потіють, треба дбати ще більше за чистоту ніг.

Як берегти ноги?

Передовсім не треба носити надто тісної або надто короткої обшу, щоб не викривляти собі пальців. Не треба носити обшу з надто високими обцасами, як це робить жіноцтво. Тягар людського тіла опирається на підбиття, т. зп. на великий палець і на п'ять. Коли ставимо ногу на землю, то стоїти легко піддається і так зношує великому стресу підчас ходу, або бігу.

Високі обцаси псуєть природну будову ноги. Чим вищий обцас, тим більший тягар перекладається на пальці і не можна як слід використати м'язову стопу. Хто носить високі обцаси, мучиться при ходьбі, далеко швидше і не може скоро ходити.

Вигідні панчохи, так само вигідні, як і вигідна обшу. Треба вибрати, щоб панчохи або скортинки не були з тієї, або з такої, бо тоді натискають на пальці. Діти треба добре циркувати, бо недбале циркування від постійного витривання спричиняє міхурці, не раз дуже болічі, що потім тріскають і можуть спричинити захворювання нрови.

Смійтесь поту, що його виділюють ноги, є четвертою частиною всього поту, виділюваного людським тілом: взагалі. Тому треба мити ноги щоденно ввечір, а бодай тричі на тиждень. Ноги треба мити теплою водою з милом, нагнітків не вільно витирати ножином, бритвою чи жидеткою. Коли вони самі не сходять по тегній купелі, то треба їх мочити в воді з милом, або якоюсь рідиною, яку можна дістати в кожній аптеці. Коли ноги потіють надмірно, треба пересипати їх спеціальним пудром до ніг, або талком.

Найліпшим ліком на вилікування ніг від опарень і нагнітків є вигідні ходики або сандалі, в яких можна ходити вже на весну, аж до півної озени. Водночас цим гартуємо наші органи теж проти нежити. Але коли носимо продувані сандалі або ходики щоденно ввечір, а коли і треба, то і частіше підчас дня. Літні сандалі на ногах більше переохолодять, тимто в тім часі треба подвоїти нашу чистоту ніг.

Вода нічого не коштує, мило дуже мало, треба тільки зрозуміти, як доброї волі, а наші ноги будуть все чисті і не будемо затривувати докируги себе повітря потом з ніг.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Замовляйте тепер різдвяні картки, поки ще є добрий вибір.

Кожного року деякі замовлення приходять в останній тиждень перед Різдвом. Тоді почта заралена рідвними посилками і тяжко, щоб картки були одержані часом. Не чекайте до останньої хвилини, але замовляйте тепер, щоб бути певними, що будуть у вас гарні картки часом.

Книжкові картки з віршом на Різдво \$ 5 ц.

Неві українські картки, з кольоровими зображеннями без відрукування рідвних поздравлень, надаються на рідвні картки, особливо до американців \$ 5 ц.

Ми платимо пересилку. На C. O. D. не відсилаємо. До замовлення треба залучити належність. Відрізно зазначте, якого роду картки Вам вибрати.

„SVOBODA“

81-83 Grand St., P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Високі обцаси псуєть природну будову ноги. Чим вищий обцас, тим більший тягар перекладається на пальці і не можна як слід використати м'язову стопу. Хто носить високі обцаси, мучиться при ходьбі, далеко швидше і не може скоро ходити.

Вигідні панчохи, так само вигідні, як і вигідна обшу. Треба вибрати, щоб панчохи або скортинки не були з тієї, або з такої, бо тоді натискають на пальці. Діти треба добре циркувати, бо недбале циркування від постійного витривання спричиняє міхурці, не раз дуже болічі, що потім тріскають і можуть спричинити захворювання нрови.

Смійтесь поту, що його виділюють ноги, є четвертою частиною всього поту, виділюваного людським тілом: взагалі. Тому треба мити ноги щоденно ввечір, а бодай тричі на тиждень. Ноги треба мити теплою водою з милом, нагнітків не вільно витирати ножином, бритвою чи жидеткою. Коли вони самі не сходять по тегній купелі, то треба їх мочити в воді з милом, або якоюсь рідиною, яку можна дістати в кожній аптеці. Коли ноги потіють надмірно, треба пересипати їх спеціальним пудром до ніг, або талком.

Найліпшим ліком на вилікування ніг від опарень і нагнітків є вигідні ходики або сандалі, в яких можна ходити вже на весну, аж до півної озени. Водночас цим гартуємо наші органи теж проти нежити. Але коли носимо продувані сандалі або ходики щоденно ввечір, а коли і треба, то і частіше підчас дня. Літні сандалі на ногах більше переохолодять, тимто в тім часі треба подвоїти нашу чистоту ніг.

Вода нічого не коштує, мило дуже мало, треба тільки зрозуміти, як доброї волі, а наші ноги будуть все чисті і не будемо затривувати докируги себе повітря потом з ніг.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

Замовляйте тепер різдвяні картки, поки ще є добрий вибір.

Кожного року деякі замовлення приходять в останній тиждень перед Різдвом. Тоді почта заралена рідвними посилками і тяжко, щоб картки були одержані часом. Не чекайте до останньої хвилини, але замовляйте тепер, щоб бути певними, що будуть у вас гарні картки часом.

Книжкові картки з віршом на Різдво \$ 5 ц.

Неві українські картки, з кольоровими зображеннями без відрукування рідвних поздравлень, надаються на рідвні картки, особливо до американців \$ 5 ц.

Ми платимо пересилку. На C. O. D. не відсилаємо. До замовлення треба залучити належність. Відрізно зазначте, якого роду картки Вам вибрати.

„SVOBODA“

81-83 Grand St., P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

Jersey City, N. J.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

допомагають до безпечного терміну.

Аналіз крові, дугі „Екс“, аналіз сечі, медичні екзамінації.

ПО НИЗЬКІЙ Ц